

## LIETUVOS AGRARINIŲ IR MIŠKŲ MOKSLŲ CENTRO ŽMOGIŠKŲJŲ IŠTEKLIŲ VALDYMO STRATEGIJOS (HRS4R) TRŪKUMŲ ANALIZĖ (GAP ANALYSIS)

Trūkumų analizė parengta vadovaujantis Europos Tyrėjų Chartijos nuostatomis. Europos Tyrėjų Chartija (toliau - Chartija) yra pagrindas trūkumų analizei (GAP). Siekiant užtikrinti nuoseklumą, LAMMC trūkumų analizė atlikta pagal Chartijoje nustatytus 20 principų, suskirstytų į keturis pagrindinius ramsčius:

- 1 Ramstis. Etika, sąžiningumas, lyčių aspektas ir atvirasis mokslas;
- 2 Ramstis. Tyrėjų vertinimas, įdarbinimas ir karjeros raida;
- 3 Ramstis. Darbo sąlygos ir praktika;
- 4 Ramstis. Mokslinių tyrimų srities karjera ir talentų ugdymas.

Lietuvos agrarinių ir miškų mokslų centro (toliau – LAMMC) trūkumų analizės rezultatai:

- ++ – visiškai įgyvendinta
- +/- – beveik, bet ne visiškai įgyvendinta
- -/+ – iš dalies įgyvendinta
- -- – nepakankamai įgyvendinta

**Trūkumas:** jei pažymėta --, -/+ arba +/-, nurodomas faktinis “trūkumas” tarp principo ir dabartinės praktikos LAMMC.

**Įgyvendinimo trukdžiai:** jei aktualu, pateikiami nacionaliniai/regioniniai teisės aktai arba organizaciniai reglamentai, kurie šiuo metu trukdo įgyvendinimui.

**Įgyvendintos iniciatyvos/nauji pasiūlymai:** jei aktualu, pateikiamos jau atliktos iniciatyvos, skirtos situacijai gerinti, ir/ar nauji pasiūlymai, kurie galėtų ištaisyti esamą padėtį.

## 1. ETIKA, SAŽININGUMAS, LYČIŲ ASPEKTAS IR ATVIRASIS MOKSLAS

Principas	Įgyvendinimas	Trūkumai / įgyvendinimo trukdžiai	Įgyvendintos iniciatyvos / nauji pasiūlymai
1. Etika ir mokslinių tyrimų sąžiningumas	-/+	55 % tyrėjų jaučiasi pakankamai užtikrinti, kad galėtų pranešti apie pažeidimus; 40 % nežino, kur kreiptis pagalbos; 36 % žino, su kuo susisiekti; procedūros fragmentiškos ir nepakankamai matomos.	Reglamentai išversti; etikos klausimai aptariami įvadinių mokymų metu. Pasiūlymas: Etikos pagalbos centras (Ethics Helpdesk), anoniminio pranešimo sistema, kasmetinės informuotumo didinimo veiklos.
2. Mokslo tyrimų laisvė	+/-	86 % tyrėjų jaučia tyrimų autonomiją, 14 % nurodo apribojimus, susijusius su finansavimu ar vadovų sprendimais.	Teisinė bazė autonomijai palanki. Pasiūlymas: aktyviau komunikuoti tyrimų autonomijos principus, steigti vidinį „seed“ finansavimo mechanizmą nepriklausomiems tyrimams.
3. Atvirasis mokslas (Open Science)	-/+	Tik 41 % tyrėjų dalyvavo FAIR mokymuose; 23 % jaučia atvirojo mokslo palaikymą; nėra institucinės duomenų saugyklos; nėra DMP (duomenų valdymo planų) gairių.	Kai kurie padaliniai siūlo FAIR (randami, prieinami, sąveikūs, pakartotinai naudojami duomenys) mokymus. Pasiūlymas: atvirosios prieigos politika, institucinė saugykla, duomenų tvarkytojų (data stewards) tinklas, metiniai FAIR mokymai visiems tyrėjams.
4. Lyčių lygybė	+/-	44 % tyrėjų žino apie Lyčių lygybės planą; 32 % mano, kad jis ne visuomet tikslingai įgyvendinamas; nėra lyčių rodiklių sistemos.	Lyčių lygybės planas priimtas ir paskelbtas. Pasiūlymas: siekiant spręsti nustatytas spragas, LAMMC įgyvendins komunikacijos ir informuotumo didinimo planą, įdiegs metinę lyčių stebėseną naudojant rodiklių suvestinę bei reguliariai teiks atnaujinimus padaliniams, kad būtų užtikrintas nuoseklus įgyvendinimas.
5. Įvairovės puoselėjimas	+/-	17 % tyrėjų mano, kad galimybės yra nevienodos; nėra duomenų apie įvairovę; nėra mokymų apie šališkumo prevenciją.	Taikomos nacionalinės nediskriminavimo taisyklės. Pasiūlymas: rinkti įvairovės duomenis, organizuoti antidiskriminacinius

			mokymus atrankos komisijoms.
6. Tyrėjo statusas ir pripažinimas	+/-	52 % tyrėjų jaučiasi tik iš dalies pripažinti; nepakankamai vertinama sklaidos veikla, mentorstė ir komandinis darbas.	Mokslo sklaidos veikla pripažįstama tik iš dalies. Pasiūlymas: sukurti daugiakriterę pripažinimo ir vertinimo sistemą, papildančią publikacijomis grindžiamus rodiklius kokybiniais ir indėliu pagrįstais kriterijais, suderintais su DORA / CoARA principais.
7. Laisvas tyrėjų judėjimas	+/-	25 % tyrėjų trūksta mobilumo finansavimo; administracinės procedūros yra sudėtingos; finansavimas teikiamas netolygiai institutuose.	Dalyvaujama ES mobilumo programose. Pasiūlymas: įsteigti Mobilumo fondą, parengti mobilumo gaires.
8. Mokslinių tyrimų tvarumas	+/-	29,7 % tyrėjų nurodo tik dalinį tvarumo principų įgyvendinimą; nėra „žaliųjų laboratorijų“ gairių; praktikos taikomos nenuosekliai.	Kai kurios vietinės iniciatyvos įgyvendinamos. Siūloma: Tvarumo politika ir Green Lab sistema.

## 2. TYRĖJŲ VERTINIMAS, ĮDARBINIMAS IR KARJEROS RAIDA

Principas	Įgyvendinimas	Trūkumai / įgyvendinimo trukdžiai	Įgyvendintos iniciatyvos / nauji pasiūlymai
9. Tyrėjų vertinimas	-/+	36 % tyrėjų vertinimą laiko neaiškiu; vyrauja kiekybiniai bibliometriniai rodikliai; mažai vertinamas atvirasis mokslas, mentorstė, komandiniai įgūdžiai.	Diskusijos pradėtos. Pasiūlymas: kokybiniai vertinimo kriterijai, paremti DORA / CoARA; vertintojų mokymai.
10. Tyrėjų įdarbinimas	+/-	30 % tyrėjų skelbimuose pasigenda informacijos; EURAXESS naudojamas nenuosekliai; nėra vieningos atrankos procedūros.	Pagrindinis HR šablonas naudojamas. Pasiūlymas: OTM-R politika, privalomas skelbimas EURAXESS, standartizuoti šablonai.
11. Kandidatų atranka	+/-	22 % tyrėjų įvardija neaiškius kriterijus; grįžtamasis ryšys nėra nuoseklus;	Naudojami išoriniai ekspertai. Siūloma: paskelbti vertinimo rodiklius, suteikti standartizuotą grįžtamąjį ryšį kandidatams.

		kriterijai ne visuomet paskelbiami iš anksto.	
12. Karjeros pažanga	-/+	Kvalifikacijos reikalavimai egzistuoja nacionaliniu lygmeniu ir taikomi visiems institutams, tačiau tyrėjų informuotumas yra ribotas, o kriterijai nėra lengvai prieinami (pvz., nėra angliškos versijos). LAMMC dar neturi vidinės R1–R4 karjeros struktūros, todėl kyla neapibrėžtumas dėl karjeros progreso galimybių.	Informaciniai pristatymai. Pasiūlymas: išversti ir komunikuoti kvalifikacijos reikalavimus; sukurti paprastą R1–R4 karjeros struktūrą, kad būtų aiškiau apibrėžtos vidinės karjeros galimybės.

### 3. DARBO SĄLYGOS IR PRAKTIKA

Principas	Įgyvendinimas	Trūkumai / įgyvendinimo trukdžiai	Įgyvendintos iniciatyvos / nauji pasiūlymai
13. Darbo sąlygos, finansavimas ir darbo užmokestis	-/+	58 % tyrėjų nežino atlygio nustatymo tvarkos; 71 % nurodo darbo krūvio disbalansą; didelė administracinė našta.	Rengiamas atlygio paaiškinimo dokumentas. Pasiūlymas: darbo krūvio stebėseną, atlygio skaidrumo gairės.
14. Užimtumo stabilumas	+/-	24 % tyrėjų stabilumo nepakanka; dėl nacionalinių teisės aktų dominuoja projektinės darbo sutartys.	Pasiūlymas: tobulinti komunikaciją ir darbo sutarčių reglamentavimą, siekiant didesnio jų atnaujinimo terminų aiškumo ir prognozuojamumo, kad tyrėjai galėtų planuoti savo karjerą
15. Sutartiniai ir teisiniai įsipareigojimai	+/-	Tik 44 % tyrėjų laiko skundų mechanizmą efektyviu; teisinės taisyklės ne visuomet aiškios.	Darbuotojų saugos ir sveikatos mokymai vykdomi. Pasiūlymas: papildomai stiprinti darbuotojų gerovės apsaugą, įsteigiant ombudsmeno poziciją ir užtikrinant aiškią skundų teikimo tvarką.

16. Rezultatų sklaida ir panaudojimas	-/+	38 % tyrėjų negauna pagalbos sklaidai; nėra centrinės sklaidos / komunikacijos struktūros.	Kai kurie padaliniai veiklą vykdo savo nuožiūra. Pasiūlymas: standartizuoti praktiką, įtvirtinant sklaidos planų rengimą visiems projektams.
---------------------------------------	-----	--	--